

SÖKANDE

Solenis Sweden AB, 556071-7877
c/o [REDACTED]
Box 622
251 06 Helsingborg

SAKEN

Tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet i form av produktion av process- och prestationskemikalier vid Solenis Sweden AB (Ashland Industries Sweden AB) Helsingborgs stad (M 3889-11); nu fråga om slutliga villkor och förlängning av provotid

Avrinningsområde: 94/95

Koordinater (SWEREF99 TM): N: 6009200 E: 358000

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår Solenis Sweden AB yrkande om att den provotid avseende slutliga villkor för utsläpp av processavloppsvatten som föreskrivs i tillstånd lämnat av mark- och miljödomstolen den 10 december 2012 i målet M 3889-11 nu ska avslutas.

Mark- och miljödomstolen förlänger den provotid avseende slutliga villkor för utsläpp av processavloppsvatten som föreskrivs i tillstånd lämnat av mark- och miljödomstolen den 10 december 2012 i målet M 3889-11, så att resultatet av redovisningen och förslag till slutliga villkor istället ska lämnas in till mark- och miljödomstolen senast den 1 september 2022.

Mark- och miljödomstolen avslår Solenis Sweden AB yrkande om ändring av provisoriska föreskrifter.

Mark- och miljödomstolen meddelar slutligt villkor för utsläpp av dagvatten från verksamheten enligt följande.

10. Dagvatten från produktionsområdet får avledas direkt till Öresund endast om TOC-halten underskrider 50 mg/l och pH-värdet är i intervallet 5 till 9. För TOC gäller angiven halt som dygnsmedelvärde. Av bolagets kontrollprogram ska vidare framgå hur ofta och var provtagning ska ske.
-

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen beviljade Ashland Industries Sweden AB, numera Solenis Sweden AB, (sökanden alternativt bolaget) tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet på fastigheten Ven 12 i Helsingborgs stad, omfattande en årlig produktion av 16 000 ton process- och prestationskemikalier exklusive tillsatt vatten i deldom meddelad 12 oktober 2012 i mål nr M 3889-11. Mark- och miljödomstolen uppsköt i domen under en provotid frågan om slutliga villkor för utsläppet av processavloppsvatten.

Efter att bolaget ansökt om förlängd provotid förlängde mark- och miljödomstolen genom deldom den 11 oktober 2017 tiden för inlämnande av redovisningen till den 30 juni 2018. Bolaget redovisade genomförda åtgärder och utredningar till domstolen den 11 juni 2018, men yrkade samtidigt på att provotiden förlängdes ytterligare en gång på grund av planerade förändringar i verksamheten som förväntades påverka processavloppsvattnet. Domstolen förlängde i deldom den 4 september 2018 provotiden till den 30 oktober 2019.

Bolaget har den 30 oktober 2019 inkommit med en kompletterande redovisning efter de förändringar som aviserades i verksamheten. Solenis Sweden AB yrkar i samband med denna komplettering i första hand att provotiden ska avslutas samt att mark- och miljödomstolen meddelar slutliga villkor för utsläpp av behandlat processavloppsvatten m.m. I andra hand yrkar bolaget att mark- och miljödomstolen förlänger provotiden med två år samt beslutar om att delvis andra provisoriska föreskrifter ska gälla under denna förlängning.

YRKANDE

Bolaget yrkar i första hand på att provotiden avslutas och att följande slutliga villkor fastslås:

10. Mängderna processavloppsvatten som avleds till det kommunala reningsverket får som månadsmedelvärde högst uppgå till 350 m³/dygn. Månadsmedelvärdet beräknas från det totala månadsvärdet, som erhålls genom integrering av det

uppmätta flödet in till vattenanläggningen.

11. Det avledda vattnets innehåll av TOC får högst uppgå till 2 000 kg TOC/månad och 17 000 kg TOC/år. Månadsvärdet för TOC-mängden beräknas från månadsvärdet för mängden processavloppsvatten och halten TOC i flödesproportionellt månadsprov, uppmätt av externt laboratorium.
12. Nitrifikationshämning i det avledda vattnet får som veckomedelvärde inte överstiga 10 % vid 20 % inblandning. Under ett kalenderår får dock två veckomedelvärden överstiga 10 %, men inte 20 % vid 20 % inblandning. Kontroll av veckomedelvärde sker genom att flödesproportionella dygnsprov tas ut under en vecka varje kalendermånad och blandas flödesproportionellt till ett veckomedelvärde.

Bolaget ska fortlöpande undersöka orsakerna till nitrifikationshämningen i processavloppsvattnet i syfte att minska hämningen så långt som möjligt. Resultatet av undersökningarna och bolagets arbete med att minimera hämningen i avloppsvattnet ska årligen redovisas i miljörapporten.

13. Karakterisering av processavloppsvattnet i enlighet med Naturvårdsverkets handbok 2010:3 (eller annan vid tiden gällande handbok för karakterisering) ska göras vid förändring som förväntas påverka kvaliteten på processavloppsvattnet, dock minst vart fjärde år. Om karakteriseringen visar att processavloppsvattnet inte anses lämpligt att avleda till kommunalt spillvattennät ska åtgärder omgående vidtas.

För dagvattnet från produktionsområdet föreslår bolaget följande villkor:

14. Dagvatten från produktionsområdet får avledas direkt till Öresund endast om TOC-halten underskrider 50 mg/l och pH-värdet är i intervallet 5 till 9.

Bolaget anser att det inte behövs ett särskilt villkor för grundvattenpumpning eftersom bolaget inte har någon önskan eller avsikt att avleda grundvatten till det kommunala spillvattennätet, men om ett sådant villkor införs föreslår bolaget att det får följande lydelse:

15. Ingen avledning av vatten från grundvattenpumpning vid fastigheten får ske till kommunalt spillvattennät.

Bolagets yrkande i andra hand:

Om mark- och miljödomstolen beslutar att prövotiden ska förlängas med två år yrkar bolaget på att följande provisoriska villkor ska gälla:

1. Mängderna processavloppsvatten som avleds till det kommunala reningsverket får som månadsmedelvärde högst uppgå till 350 m³/dygn.
2. Det avledda vattnets innehåll av TOC får högst uppgå till 2 000 kg TOC/månad och 17 000 kg TOC/år.
3. Nitrifikationshämning i det avledda vattnet får som veckomedelvärde inte överstiga 10 % vid 20 % inblandning. Under ett kalenderår får dock två veckomedelvärden överstiga 10 %, men inte 20 % vid 20 % inblandning. Kontroll av veckomedelvärde sker genom att flödesproportionella dygnsprov tas ut under en vecka varje kalendermånad och blandas flödesproportionellt till ett veckomedelvärde.

Bolaget ska fortlöpande undersöka orsakerna till nitrifikationshämningen i processavloppsvattnet i syfte att minska hämningen så långt som möjligt. Resultatet av undersökningarna och bolagets arbete med att minimera hämningen i avloppsvattnet ska årligen redovisas i miljörapporten.

Under prövotiden åtar sig bolaget att genomföra en karakterisering av processavloppsvattnet enligt Naturvårdsverkets rapport 2010:3, Kemisk och biologisk karakterisering av punktutsläpp till vatten.

PRÖVOTIDSREDOVISNING

Prövotidens utformning

I deldomen som meddelades den 12 oktober 2012 uppsköt domstolen under en prövotid frågan om slutliga villkor för utsläppet av processavloppsvatten. Bolaget ålades enligt domen följande.

Under prövotiden ska mängderna processavloppsvatten minskas genom ombyggnader så att dagvatten från områden där kemikalier inte hanteras, så långt som möjligt leds direkt till Öresund. Utgångspunkten är att i möjligaste mån minimera de mängder av processavloppsvatten som släpps till det kommunala spillvattennätet, och minimera avloppsvattnets föroreningsinnehåll. Påverkan av ombyggnaderna, och andra åtgärder, på föroreningsinnehållet i processavloppsvattnet ska utredas under prövotiden. Utredningen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB (NSVA). Resultatet av utredningen och förslag till slutliga villkor ska lämnas in till mark- och miljödomstolen senast den 31 december 2017. Fortlöpande rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten i den årliga miljörapporten.

Provisoriska föreskrifter

I deldomen meddelades provisoriska föreskrifter enligt följande.

1. Mängderna processavloppsvatten som avleds till det kommunala reningsverket får som riktvärde och månadsmedelvärde högst uppgå till 250 m³/dygn.
2. Det avledda vattnets innehåll av TOC får som riktvärde högst uppgå till 2 000 kg TOC/månad och 17 000 kg TOC/år.
3. Nitrifikationshämning i det avledda vattnet får som riktvärde och veckomedelvärde högst uppgå till 10 % vid 20 % inblandning dvs. EC₂₀ = 10 %.

Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att ovanstående provisoriska föreskrifter kan innehållas.

Genomförda utredningar

Av bolagets redovisning till domstolen daterad 2018-06-11 framgick att de åtgärder som då hade genomförts resulterade i att dagvatten från fabriksområdet kunde separeras från processavloppsvattnet. Mängderna processavloppsvatten som släpptes till Öresundsverket minskade och nådde under år 2017 en mycket låg nivå. Med god marginal uppnåddes de volymer som i ansökan från år 2010 angavs som möjliga efter ombyggnaden. Flödet till vattenanläggningen blev jämnare än det var innan separationen av dagvatten och processvatten genomfördes, genom att flödestoppar vid regn kunde undvikas. Även mängden TOC¹ i processavloppsvattnet minskade och nådde under år 2017 sin lägsta nivå. Halterna av zink och koppar har även de minskat betydligt på grund av de åtgärder som vidtagits.

Införande av membranprocessen och den utökade tillverkningen av våtstyrkemedel har som förväntat resulterat i en uppgång i mängden processavloppsvatten och mängden TOC i processavloppsvattnet. Mängden processavloppsvatten ligger dock lägre än mängderna före ombyggnaderna och lägre än de flöden som redovisades i tillståndsansökan.

Av den karakterisering som genomfördes år 2017, och som redovisades den 11 juni 2018, framgick att bolagets avloppsvatten vid undersökningstillfället inte påverkade Öresundsverkets funktion negativt vad gäller respirationshämmning. Vad gäller nitrifikationshämmning bedömdes vattnet vid provtillfället ha viss påverkan då testet visade en måttlig toxicitet. Bolagets löpande mätningar visade tidigare på en låg toxicitet, men ger nu emellanåt värden strax över gränsen på 10 % vid 20 % inblandning.

¹ Totalt organiskt kol

Vad gäller avloppsvattnets potentiella påverkan på recipienten konstaterades tidigare att vattnet är nedbrytbart, innehåller låga halter av AOX² och metaller. Effekten av dioxinliknande och hormonstörande ämnen på recipienten bedömdes vara försumbara. Halterna av EGOM³ låg dock relativt högt. Vattnets toxicitet minskade kraftigt efter reningsverksliknande nedbrytning, vilket innebär att toxiciteten inte bedömdes kvarstå efter att vattnet behandlats i Öresundsverket.

Bolaget har genomfört en systematisk och grundlig genomgång av samtliga produkter, råvaror och delvattenströmmar för att kartlägga sammansättningen av det utgående vattnet och dess olika delvattenströmmar. Detta dels för att kunna identifiera troliga orsaker till den förhöjda nitrifikationshämningen, de höga EGOM-halterna och den förhöjda toxiciteten i processavloppsvattnet som uppmättes under karakteriseringen år 2017, dels för att klargöra effekten av de nya delströmmar som tillkommit genom den nya och utökade tillverkningen av våtstyrkemedel.

Detta har resulterat i att några specifika ämnen eller ämnesgrupper kunnat identifieras som troliga orsaker till de höga värden som uppmättes under karakteriseringen år 2017. Lösningopolymerer baserade på dicyandiamid och formaldehyd är kraftigt nitrifikationshämmande, liksom några råvaror, däribland aminer som dietylentrinamin. Neutrallim har identifierats som en trolig källa till höga EGOM-halter. Våtstyrkemedel och lösningopolymerer baserade på dicyandiamid och formaldehyd är troliga orsaker till hög toxicitet.

Undersökningar av det behandlade permeatvattnet från membranprocessen visar på att halten TOC är förhållandevis låg, toxiciteten betecknas som medel, nitrifikationshämningen är under gränsen på 10 % vid 20 % inblandning och förhållandet COD/BOD⁴ visar på att vattnet är nedbrytbart. Mängderna av klorerade föreningar är under den av länsstyrelsen fastställda gränsen på 50 kg per år. Halterna av

² Organiskt bunden halogen, adsorberbar på aktivt kol

³ Extraherbart och gaskromatografseparerat organiskt material

⁴ Kvot mellan kemisk syreförbrukning och biokemisk syreförbrukning

klorid och sulfat i permeatvattnet är förhöjda, men resulterar ändå i värden under de riktvärden för utgående avloppsvatten som NSVA anger.

Bolaget har påbörjat arbetet med att minska effekten av de ämnen som identifierats som bidragande till nitrifikationshämmning, höga EGOM-halter eller toxicitet i avloppsvattnet, och ytterligare åtgärder planeras.

Sammanfattningsvis bedömer bolaget att föroreningshalterna i processavloppsvattnet inte leder till betydande negativa effekter på Öresundsverkets processer eller på recipienten.

Planerade åtgärder

Bolaget planerar att genomföra återkommande karakteriseringar av processavloppsvattnet vart fjärde år, eller vid förändringar som kan ha stor inverkan på processavloppsvattnet. Dessa kombineras med en fortsatt kartläggning av källorna till vattnets TOC-innehåll.

Då nya råvaror införs i verksamheten kommer bolaget att undersöka dessa råvarors eventuella nitrifikationshämmande effekt för att, vid behov, kunna vidta åtgärder för att förhindra att dessa bidrar till processavloppsvattnets nitrifikationshämmning.

Bolaget utvärderar en ny metod vid tillverkning av prepolymer som minskar förlusterna av det nitrifikationshämmande ämnet dietylenträmin och därmed halten av detta ämne i processavloppsvattnet. Bolaget planerar även att inom de närmsta åren införa en sluten tvättprocess för delar av utrustningen för att minska mängden uppkommet tvättvatten i syfte att minska nitrifikationshämmningen och sulfathalterna i processavloppsvattnet.

Bolaget avser också att undersöka hur effekten av de vatten som används för behandling av membranläggningen och andra delströmmar från den nya anläggningen ska kunna minskas.

Vidare kommer bolaget att arbeta på att utveckla metoden för bestämning av nitrifikationshämning för att undvika effekter av syrebrist under mätningen.

Grunder för yrkanden

Bolaget har föreslagit en högre gräns för mängden processavloppsvatten än den som anges i det provisoriska villkoret. Anledningen till detta är att bolaget behöver ta höjd för en ökad efterfrågan på våtstykmiddel med låga halter av klorerade biprodukter. En ökad produktion av sådana kvaliteter leder till en ökad mängd permeatvatten och därmed till en större mängd processavloppsvatten. Bolagets bedömning är ändå att månadsmedelvärdena vanligen kommer att hamna under eller kring 250 m³/dygn, som är den gräns som anges i det provisoriska villkoret.

Även om mängden processavloppsvatten alltså kan komma att hamna över gränsen i det provisoriska villkoret, kommer den ändå att hamna på en betydligt lägre nivå än den skulle gjort om inte de omfattande förändringarna av fabriksområdet genomförts, som bolaget tidigare har redovisat.

Dagvattenflöden från verksamheten har separerats från processavloppsvattennätet och leds direkt till Öresund. Detta innebär att verksamheten nu avleder processavloppsvatten med ett jämnare flöde till Öresundsverket. Vid kraftiga regn avleds dagvatten direkt till Öresund utan att det uppstår plötsliga flödestoppar som skulle kunna bidra till bräddning i Öresundsverket.

Bolaget anser att de gränser för TOC-mängderna som anges i det provisoriska villkoret bör behållas. De förändringar som bolaget genomfört och det pågående arbetet att minimera spill har visserligen medfört att TOC-mängderna gått ner till nivåer klart under de gränser som anges i detta villkor. Men införandet av membranmetoden har medfört att TOC-mängderna nu har stigit och en fortsatt ökad produktion av kvaliteter som kräver membranbehandling kommer troligen att leda till en fortsatt uppgång.

Bolaget planerar att fortsätta med arbetet att kartlägga källor till TOC-utsläpp och åtgärda dessa. I prøvotidredovisningen från 2018 har man konstaterat att föroreningshalterna i processavloppsvattnet inte bedöms leda till betydande negativa effekter på Öresundsverkets processer eller på recipienten, och därmed bör de föreslagna TOC-halterna kunna tillåtas.

Bolaget vill framhålla att mängden permeatvatten som Helsingborgsanläggningen genererar visserligen ökar vid en högre andel av produkter som genomgår membranbehandling och därmed mängden processavloppsvatten och TOC. Men samtidigt minskar belastningen av klorerade kolföreningar på miljön, eftersom klorerade kolföreningar som annars skulle gått ut med produkten och hamnat i miljön avskiljs i membranläggningen och omvandlas till glycerol.

Nitrifikationshämmningen i processavloppsvattnet har vid några tillfällen överskridit gränsen 10 % vid 20 % inblandning. Bolaget har inlett ett omfattande arbete för att minska hämmningen och för att förbättra analysmetoden, vilket redovisas i prøvotidsutredningen. Trots detta bedömer bolaget att det kan vara svårt att undvika enstaka framtida överskridanden vid gränsen 10 % vid 20 % inblandning, vilket är orsaken till den föreslagna villkorskonstruktionen. Det bör finnas en viss flexibilitet i villkoret och en möjlighet att innehålla föreskrivna villkor. Bolaget bedömer, med hänvisning till de utredningar som gjorts, vilka redovisas i föreliggande prøvotidsredovisning, att detta inte bör innebära någon påverkan på reningsverkets processer eller på recipienten.

Vid samråden med tillsynsmyndigheten och NSVA har frågan om villkor för avledande av dagvatten från produktionsområdet kommit upp. Om ett permanent villkor för dagvattnet från produktionsområdet fastställs anser bolaget att det bör lyda:

Dagvatten från produktionsområdet får avledas direkt till Öresund endast om TOC-halten underskrider 50 mg/l och pH-värdet är i intervallet 5 till 9.

INKOMNA YTTRANDEN

Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har avstått från att yttra sig.

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB (NSVA) har i yttrande i första hand yrkat att bolagets yrkande om att prøvotiden ska avslutas ska avslås.

NSVA anser att de under prøvotiden identifierade troliga orsakerna till avvikande resultat vid karakteriseringen år 2017 måste åtgärdas och att en karakterisering enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:3 därefter måste genomföras. Utan detta underlag är det svårt att dra några slutsatser om vilka effekter dagens processavloppsvatten har på Öresundsverket. Prövotiden har redan pågått under lång tid, men NSVA ser inget annat rimligt alternativ än att förlänga den ytterligare.

Vidare har NSVA framfört bl.a. följande. NSVA har vid flera tillfällen under prøvotiden understrukt vikten av att prøvotidsredovisningen omfattar en ny karakterisering, bl.a. i samband med verksamhetens anmälan avseende förändrad och utökad tillverkning av våtstyrkemedel år 2016 (produktionsstart sommaren 2018) och i samband med att prøvotiden förlängdes år 2018.

Någon ny karakterisering i enlighet med Naturvårdsverkets handbok 2010:3 har dock inte genomförts. I prøvotidsredovisningen framgår att de utredningar som genomförts sedan prøvotiden förlängdes år 2018 har fokus legat på toxicitet, EGOM och nitrifikationshämning. Utredningarna kring toxicitet, EGOM och nitrifikationshämning har resulterat i en rad troliga orsaker till de avvikande resultaten vid karakteriseringen år 2017. Vilka åtgärder verksamheten har vidtagit för att förbättra processavloppsvattnets kvalitet till följd av resultaten som framkommit sedan prøvotiden förlängdes år 2018 framgår inte av redovisningen. Följande text i prøvotidsredovisningen kommenterar detta:

"Bolaget har påbörjat arbetet med att minska effekten av de ämnen som identifierats som bidragande till nitrifikationshämning, höga EGOM-halter eller toxicitet i

avloppsvattnet, och ytterligare åtgärder planeras. Sammanfattningsvis bedömer bolaget att föroreningshalterna i processavloppsvattnet inte leder till betydande negativa effekter på Öresundsverkets processer eller på recipienten."

NSVA anser att de identifierade troliga orsakerna till det avvikande resultat måste åtgärdas och att en karakterisering enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:3 måste genomföras innan det är möjligt att dra slutsatser om vilka effekter dagens processavloppsvatten har på Öresundsverket. I dagsläget finns det för många osäkerheter för att NSVA ska kunna yrka på lämpliga slutliga villkor för utsläpp till vatten. Villkoren ska säkerställa att avledningen av processavloppsvatten från verksamheten begränsas tillräckligt för att skydda det kommunala ledningsnätet och avloppsreningsverket.

Om mark- och miljödomstolen ändå bedömer att provotiden ska avslutas och slutliga villkor ska fastslås vill NSVA framföra följande:

- NSVA tillstyrker verksamhetens villkorsförslag 10 avseende processavloppsflyde.
- NSVA tillstyrker verksamhetens villkorsförslag 11 avseende TOC i processavloppsvattnet.
- NSVA tillstyrker verksamhetens villkorsförslag 12 avseende nitrifikationshämmning i processavloppsvattnet.
- NSVA avstyrker verksamhetens villkorsförslag 13 om karakterisering i enlighet med Naturvårdsverkets handbok 2010:3 (eller annan vid tiden gällande handbok för karakterisering). NSVA tillstyrker verksamhetens förslag under förutsättning att intervallet för genomförande ändras till minst vart tredje år. Med de underlag som finns idag är osäkerheten kring processavloppsvattnets lämplighet att avledas till kommunalt avloppsreningsverk stor, vilket gör att en tätare frekvens är

nödvändig. Om prøvotiden istället förlängs och underlaget förbättras finns förutsättningar att acceptera ett längre intervall.

- NSVA tillstyrker verksamhetens villkorsförslag 14 avseende avledning av dagvatten.
- NSVA yrkar på att det fastslås ett villkor att ingen avledning av vatten från grundvattenpumpning vid fastigheten får ske till kommunalt spillvattennät.

Vidare lämnar NSVA följande synpunkter på Solenis yrkande i andra hand (förlängd prøvotid):

NSVA tillstyrker verksamhetens yrkade i andra hand, dvs. att prøvotiden ska förlängas med två år. Verksamheten har yrkat på justeringar av de provisoriska föreskrifterna om prøvotiden förlängs. NSVA yrkar att nuvarande provisoriska föreskrifter fortsatt ska gälla. Verksamhetens förslag kommenteras separat nedan:

10. *Mängderna processavloppsvatten som avleds till det kommunala reningsverket får som månadsmedelvärde högst uppgå till 350 m³/dygn.*

NSVA avstyrker den föreslagna ökningen av maximalt tillåtet flöde. Eftersom det fortfarande finns osäkerheter kring lämpligheten att avleda verksamhetens processavloppsvatten till kommunalt reningsverk finns det anledning att även fortsatt begränsa flödet i enlighet med nuvarande provisoriska föreskrift.

11. *Det avledda vattnets innehåll av TOC får högst uppgå till 2000 kg TOC/månad och 17 000 kg TOC/år.*

Överensstämmer med nuvarande provisoriska föreskrift.

12. *Nitrifikationshämmning i det avledda vattnet får som veckomedelvärde inte överstiga 10 % vid 20 % inblandning. Under ett kalenderår får dock två veckomedelvär-*

den överstiga 10 %, men inte 20 % vid 20 % inblandning. Kontroll av veckomedelvärde sker genom att flödesproportionella dygnsprov tas ut under en vecka varje kalendermånad och blandas flödesproportionellt till ett veckomedelvärde.

Bolaget ska fortlöpande undersöka orsakerna till nitrifikationshämningen i processavloppsvattnet i syfte att minska hämningen så långt som möjligt. Resultatet av undersökningarna och bolagets arbete med att minimera hämningen i avloppsvattnet ska årligen redovisas i miljörapporten.

Under provotiden åtar sig bolaget att genomföra en karakterisering av processavloppsvattnet enligt Naturvårdsverkets rapport 2010:3, Kemisk och biologisk karakterisering av punktutsläpp till vatten.

NSVA avstyrker den föreslagna ändringen av den provisoriska föreskriften. Enligt gällande ABVA (Allmänna bestämmelser för brukande av Familjen Helsingborgs allmänna vatten- och avloppsanläggningar) föreligger godtagbar nitrifikationshämning vid högst 10 % nitrifikationshämning vid 20 % inblandning baserat på dygnsprov. Det föreslagna villkoret är formulerat som ett veckomedelvärde, vilket innebär att enskilda dygn kan överstiga 10 % nitrifikationshämning. Ett veckomedelvärde som överstiger 10 % nitrifikationshämning indikerar att vattnet mer än bara tillfälligt innehåller ämnen som riskerar att skada reningsverkets process. En förlängning av provotiden syftar till att identifiera och åtgärda orsaker till nitrifikationshämning. Att ändra den provisoriska föreskriften så att överskridanden tillåts under provotiden motverkar detta syfte.

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) har i yttrande yrkat att provotiden förlängs med två år.

Vidare har länsstyrelsen framfört bl.a. följande. Under den förlängda provotiden bör bolaget åläggas att precisera och tidsbestämma ytterligare åtgärder i syfte att nedbringa råvarors, produkters och delströmmars nitrifikationshämmande effekter, innehåll av bioackumulerande material och toxicitet.

Därefter bör uppföljande undersökningar genomföras som baseras på Naturvårdsverkets rapport 2010:3, *Kemisk och biologisk karakterisering av punktutsläpp till vatten*. Undersökningen bör minst omfatta nitrifikationshämmning, bioackumulerbarhet och toxicitet på det samlade processavloppsvattnet samt de delströmmar som förväntas bidra till avloppsvattnets miljöfarlighet.

Under provotiden bör nu gällande provisoriska föreskrifter fortsatt gälla. Provotidsredovisningen bör kompletteras med uppgifter om hur tillämpliga BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn efterlevs i tillämpliga delar.

Länsstyrelsens grunder

Länsstyrelsen anser sammanfattningsvis att det saknas erforderligt underlag för att kunna fastställa slutliga villkor.

Utgångspunkten för provotiden var att i möjligaste mån minimera de mängder av processavloppsvatten som släpps till det kommunala spillvattennätet, och minimera avloppsvattnets föroreningsinnehåll. Länsstyrelsen konstaterar att vare sig mängden processavloppsvatten eller avloppsvattnets föroreningsinnehåll i föreslagna villkor har minskat jämfört med vad som föreskrevs genom de provisoriska föreskrifterna.

Den ökade mängden processavloppsvatten hänförs till den ändrade och utökade tillverkningen av våtstyrkemedel som påbörjades under år 2018. Det bör dock framhållas att avloppsvattenmängderna förutsågs sjunka efter hand som den nya processen optimerades. Införandet av membranprocessen och den sammanhängande produktionsökningen av våtstyrkemedel förväntades medföra en ökning av mängderna TOC i processavloppsvattnet som fram till dess varit långt under riktvärdet i den provisoriska föreskriften. Den ändrade och utökade tillverkningen av våtstyrkemedel innebar dock ingen ändring av provotidens inriktning; utgångspunkten var alltjämt att minimera mängden processavloppsvatten och dess innehåll av föroreningar. De nu föreslagna villkoren går i motsatt riktning.

En självklar bedömningsgrund vid fastställandet av slutliga villkor för utsläpp av processavloppsvatten till ett kommunalt avloppsreningsverk är att vattnet bedöms vara behandlingsbart, dvs. inte innehåller föroreningar som stör reningsprocessen, förorenar verkets slam eller bidrar till belastningen på recipienten. Detta medför vanligtvis att endast lättnedbrytbara, ej bioackumulerbara eller icke toxiska ämnen bör avledas. Konsekvenserna av en störning på Öresundsverkets processer kan bli stora mot bakgrund av de stora mängder avloppsvatten och föroreningar som behandlas vid verket. Det kan även ta lång tid att återställa reningseffekten i reningssteg som utsatts för störning.

Övrigt

Beträffande utsläpp av dagvatten anser länsstyrelsen att utsläppet bör regleras genom ett särskilt villkor.

Bolagets anläggning utgör en industriutsläppsverksamhet enligt industriutsläppsförordningen. EU:s genomförandebeslut 2016/902 av den 30 maj 2016 om fastställande av BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn, bör enligt länsstyrelsens uppfattning i för målet relevanta delar användas som referens vid avgörandet av slutliga villkor. Av särskilt intresse är BAT 7, enligt vilket bästa tillgängliga teknik för att minska användningen av vatten och uppkomsten av avloppsvatten är att minska avloppsvattenströmmarnas volym och/eller föroreningsbelastning, öka återanvändningen av avloppsvatten inom produktionsprocessen och återvinna och återanvända råmaterial. Bolaget bör komplettera redovisningen med uppgifter om hur BAT-slutsatserna efterlevs.

Länsstyrelsen erinrar om att enligt gällande praxis ska ramen för hur begränsningsvärden ska kontrolleras anges i villkoren. Detta saknas i bolagets villkorsförslag vad gäller flödes- och TOC-mängd.

Länsstyrelsen framför i yttrande, efter att ha tagit del av bolagets bemötande (se nedan), att man vidhåller det myndigheten tidigare har framfört, dvs. enligt ovan. Bolagets framförda synpunkter föranleder ingen ändrad inställning från länsstyrelsens sida.

Miljönämnden i Helsingborgs kommun har i yttrande framfört bl.a. följande.

Miljönämnden har inga synpunkter på att provotiden avslutas och att slutliga villkor avseende processavloppsvattnet fastställs, utan begränsar sitt yttrande till att omfatta bolagets utsläpp av dagvatten.

Villkor för utsläpp av dagvatten

Bolaget hanterar en stor mängd farliga kemikalier. Även om bolaget har vidtagit omfattande ombyggnadsåtgärder och infört rutiner för en säker hantering av råvaror och produkter finns en risk för att spill och läckage når dagvattenbrunnar inom området och orsakar allvarliga konsekvenser för recipienten. Miljönämnden anser därför att utsläppet av dagvatten bör regleras.

Bolaget har en kontinuerlig automatisk övervakning av TOC-halten och pH-värdet i en av utsläppspunkterna till dagvattennätet. Av provotidshandlingarna framgår inte varför bolaget inte har installerat övervakning även i de andra tre utsläppspunkterna. Det finns inte heller någon motivering till valet av övervakningspunkt. För att kunna bedöma om övervakningen är tillräcklig behöver miljönämnden en tydligare värdering av riskerna för utsläpp till de olika dagvattenpunkterna tillsammans med en beskrivning av bolagets möjligheter att installera övervakning i fler punkter tillsammans med en kostnadsredovisning.

Förutom reglering av TOC-halt och pH-värde kan även andra parametrar behöva regleras för utsläppet av dagvattnet. De handlingar som bolaget redovisat i ärendet utgör dock inte ett tillräckligt underlagsmaterial för att miljönämnden ska kunna föreslå hur ett sådant villkor bör utformas.

Miljönämnden föreslår därför att mark- och miljödomstolen under en ny provotid skjuter upp frågan om slutliga villkor avseende bolagets utsläpp till dagvattennätet. Under provotiden bör bolaget få i uppdrag att ta fram ett tillräckligt underlagsmaterial för ett sådant villkor. De bör också lämna ett förslag till hur ett sådant villkor kan utformas innefattande förslag till begränsningar och hur det kan övervakas.

Om mark- och miljödomstolen istället väljer att fastställa ett villkor för dagvattnet vill nämnden framföra följande. Miljönämnden har inga synpunkter på bolagets förslag om att TOC-halten i dagvattnet får uppgå till 50 milligram per liter, eftersom det överensstämmer med ett tidigare beslut från länsstyrelsen. Däremot kan nämnden inte bedöma bolagets förslag till pH-intervall utifrån det som redovisats i ärendet. Av handlingarna i ärendet framgår att bolaget har analyserat pH-värdet på nederbördsvattnet i tre prover, som alla har visat runt 7. Miljönämnden kan inte dra några slutsatser utifrån så få prover. Som referens kan nämnas att pH-värdet i regnvatten i stora delar av landet ligger under 5 enligt uppgifter från Havs- och vattenmyndigheten. Miljönämnden anser också att ett eventuellt dagvattenvillkor kompletteras med krav på hur villkoret ska övervakas.

Komplettering av villkor för hantering av kemiska produkter och processavfall

Bolagets befintliga villkor 2 avseende hantering av kemiska produkter och processavfall omfattar idag utsläpp till mark, grundvatten och omgivande fastigheter.

Sedan villkoret fastställdes har bolaget utfört ombyggnader på fabriksområdet för att separera dagvattnet från processavloppsvattnet. Dagvattnet leds numera direkt ut till recipienten Öresund. Miljönämnden anser därför att villkor 2 bör kompletteras så att det omfattar även utsläpp till dagvattennätet.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Bolaget svar på NSVA:s yttrande

NSVA:s yrkande i första hand

NSVA skriver att de identifierade troliga orsakerna till avvikande resultat måste åtgärdas. Bolaget har ingen annan uppfattning och i prøvotidsredovisningen presenterades åtgärder som bolaget planerade att genomföra. Ett par av dessa kan nu preciseras:

- Ett slutet rengöringssystem kommer att installeras under innevarande år. Med ett sådant system på plats kommer rengöringsvatten för den nya Kymeneanläggningen att kunna cirkuleras och återanvändas.
- Kybreakvatten kommer fr.o.m. i år att tas om hand som avfall.
- Metoden för mätning av nitrifikationshämning har modifierats. Den metod som bolaget nu använder överensstämmer i stort med NSVA:s metod.
- Dessutom har som tidigare meddelats tillverkningen av neutrallim, som var den troliga orsaken till de höga EGOM-halter som uppmättes under karakteriseringen, upphört.

Vidare skriver NSVA att en karakterisering enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:3 måste genomföras innan det är möjligt att dra slutsatser om vilka effekter dagens processavloppsvatten har på Öresundsverket. Bolaget är överens med NSVA så till vida att bolaget anser att en sådan undersökning bör genomföras och att resultaten av undersökningen tydligare skulle visa vilka effekter processavloppsvattnet har på Öresundsverket. Bolaget åtar sig att påbörja en sådan undersökning som NSVA föreslår i år, alternativt tidigt nästa år då det slutna rengöringssystemet förväntas vara i drift.

Bolaget menar dock att behovet av en ny karakterisering av processavloppsvattnet inte nödvändigtvis förhindrar att slutliga villkor fastställs.

NSVA:s yrkande i andra hand

NSVA tillstyrker i sitt yrkande i andra hand bolagets villkorsförslag 10, 11, 12 och 14.

Vad gäller karakterisering av processavloppsvattnet anser bolaget att de tidsramar som NSVA framför är alltför snäva. Att planera, genomföra och utvärdera en karakterisering tar cirka ett år. Om utvärderingen leder till att större förändringar måste genomföras tar detta ofta ytterligare ett till två år. För att sedan utvärdera effekten av dessa behövs ytterligare tid. Bolaget menar att det inte är rimligt att genomföra en karakterisering oftare än vart fjärde år, om ingen större förändring av verksamheten genomförts.

När det gäller förändringar som förväntas påverka kvaliteten på processavloppsvattnet menar bolaget att det inte går att fastställa en exakt tidsram för när en karakterisering ska genomföras. En förändring av verksamheten sker ofta i steg och det är då oklart när förändringen blivit så stor att kvaliteten på processavloppsvattnet ska anses vara påverkad. Som exempel kan nämnas avvecklingen av neutrallimstillverkningen. Denna tillverkning minskade gradvis för att så småningom upphöra helt. Ett annat exempel är den förändrade och utökade tillverkningen av våtstyrkemedel som infördes under en period av ett drygt halvår. Dessutom menar bolaget att det inte är praktiskt möjligt att genomföra och rapportera en karakterisering på så kort tid. Bolagets uppfattning är att ett villkor bör formuleras så att det framgår att en karakterisering ska genomföras då en förändring genomförts som kan förväntas påverka processavloppsvattnets kvalitet, dock minst vart fjärde år.

Bolaget accepterar att ingen avledning av vatten från grundvattenpumpning vid fastigheten får ske till kommunalt spillvattennät och bolaget har heller ingen avsikt eller önskan att avleda grundvatten till kommunalt spillvattennät. Även om bolaget inte föreslår att detta ska regleras i ett villkor, motsätter sig inte bolaget att så sker.

Bolaget har tidigare hävdat att inget särskilt villkor bör gälla för dagvatten. Bolaget ansluter sig dock nu till länsstyrelsens uppfattning att ett sådant villkor bör fastställas. Bolagets förslag till utformning av villkoret ges under rubriken Yrkande. Utöver detta ser bolaget inget behov av reglering av dagvatten i tillståndet. Av bolagets svar på miljönämndens yttrande framgår att de olika dagvattennäten, enligt bolaget, är väl utformade för att förhindra att kemikalier från området når recipienten.

Bolaget svar på länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen menar liksom NSVA att provotiden ska förlängas, men till skillnad mot NSVA anger länsstyrelsen inget andrahandsalternativ. Länsstyrelsens yrkande sammanfaller dessutom i det stora hela med NSVA:s förstahandsalternativ. Vidare skriver länsstyrelsen att provotidsredovisningen bör kompletteras med uppgifter om hur tillämpliga BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn efterlevs i tillämpliga delar. Länsstyrelsen tar även upp olika aspekter i sitt yttrande som rör nitrifikationshämning, toxicitet samt frågor som rör dagvatten, se vidare nedan.

Som nämnts under svaret på NSVA:s yttrande kan bolaget nu precisera och tidsbestämma vissa åtgärder. Alla planerade åtgärder kan dock inte preciseras och tidsbestämmas nu. Det gäller bl.a. den planerade ombyggnaden av reaktorn för prepolymeren för våtstyrkemedel, där erfarenheter från motsvarande ombyggnad på en annan fabrik inom koncernen kommer att visa om förväntade effekter kan uppnås.

Dock är bolaget redo att genomföra de undersökningar som länsstyrelsen föreslår. Dessa undersökningar kan antingen påbörjas i år eller tidigt nästa år, när det nya slutna rengöringssystemet förväntas vara i drift.

Bolagets uppfattning är att det som länsstyrelsen anser ska genomföras under en ytterligare förlängd provotid skulle kunna genomföras även om provotiden avslutas och permanenta villkor fastslås. Men bolaget motsätter sig inte ett beslut om förlängning av provotiden.

Nitrifikationshämning

Länsstyrelsen menar att åtgärder för att minska processavloppsvattnets nitrifikationshämmande effekt bör vara möjliga att genomföra och att det är först när dessa åtgärder är vidtagna och utvärderade som det är möjligt att fastställa vilka begränsningsvärden som är rimliga. Bolaget håller med om att det är möjligt att genomföra sådana åtgärder och bolaget har också genomfört eller planerar att genomföra åtgär-

der för att minska processavloppsvattnets nitrifikationshämmande effekt. Men arbetet för att minska nitrifikationshämningen kommer enligt bolagets uppfattning att vara ett kontinuerligt och fortlöpande arbete under kommande år och inte något som kommer att avslutas inom en bestämd tidsram.

Bolagets uppfattning är att det faktum att åtgärder för att minska nitrifikationshämningen nu genomförs eller planeras inte hindrar att begränsningsvärden fastställs. En av de åtgärder som bolaget listat är en modifiering av mätmetoden. Denna åtgärd, som bolaget nu har genomfört, har ingen effekt på vattnets nitrifikationshämning, men däremot på den uppmätta nitrifikationshämningen. Tidigare har troligen vissa värden rapporterats som högre än de i verkligheten var p.g.a. brister i mätmetoden. Dessa brister bör nu vara avhjälpna. De värden som uppmätts i år är alla under 10 % hämning vid 20 % inblandning. Det är för tidigt att säga om detta är en följd av denna åtgärd och övriga förbättringar som bolaget genomfört, men resultaten ger anledning till en försiktig optimism.

Bioackumulering

Bolaget är överens med länsstyrelsen om att effekterna av vidtagna åtgärder bör utvärderas. Enligt bolaget kan detta göras genom den karakterisering av processavloppsvattnet som bolaget har för avsikt att genomföra enligt länsstyrelsens förslag.

Toxicitet

Bolaget instämmer i länsstyrelsens bedömning att en uppföljande undersökning av processavloppsvattnets toxicitet bör genomföras. Även här kan en sådan göras genom en karakterisering av processavloppsvattnet.

Övriga frågor

Länsstyrelsen anser att utsläppet av dagvatten bör regleras genom ett särskilt villkor. Bolaget accepterar att ett särskilt villkor införs och föreslår att det utformas enligt det förslag som ges i prøvotidsredovisningen:

Dagvatten från produktionsområdet får avledas till Öresund endast om TOC-halten underskrider 50 mg/l och pH-värdet är i intervallet 5 till 9.

Enligt länsstyrelsen bör bolaget även komplettera med en redovisning av hur BAT-föreskrifterna efterlevs.

En redovisning av hur verksamheten uppfyller gällande BAT-slutsatser ska lämnas till tillsynsmyndigheten i miljörapporten från och med det år då de offentliggjorts. Uppfyllande av gällande BAT-slutsatser ska också användas som referens vid tillståndsprovning av en verksamhet efter det att BAT-slutsatsen offentliggjorts. EU:s genomförandebeslut 2016/902 av den 30 maj 2016 om fastställande av BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn offentliggjordes den 9 juni 2016, och blir därför gällande den 9 juni 2020. Bolaget har till tillsynsmyndigheten lämnat en redogörelse av hur man uppfyller aktuella BAT-slutsatser i miljörapporterna för åren 2017, 2018 och 2019.

Då nämnda BAT-slutsatser offentliggjordes efter det att tillståndsprovningen genomfördes och dom i ärendet avgavs, bedömer bolaget att en redovisning om uppfyllande av BAT-slutsatserna inte behöver lämnas i samband med provotidsredovisningen. Om domstolen ändå anser att en redovisning av uppfyllandet av gällande BAT-slutsatser behövs för målets avgörande, är bolaget givetvis berett att lämna den redovisning till domstolen som tidigare lämnats till länsstyrelsen i samband med miljörapporteringen.

Slutligen påpekar länsstyrelsen att det är praxis att det i villkoren anges hur begränsningsvärdena kontrolleras och att detta saknas vad gäller flödes- och TOC-mängd. Bolaget har med anledning av länsstyrelsens yttrande, samt övriga yttranden, reviderat sina förslag till villkor med uppgifter om hur dessa ska kontrolleras. (*domstolens kommentar: reviderade yrkanden framgår under rubriken Yrkande*)

Bolagets sammanfattande kommentarer och förslag till villkor

Bolaget har under den förlängda prøvotiden genomfört de utlovade undersökningarna kring nitrifikationshämning, EGOM-halter och toxicitet i processavloppsvattnet. Dessa undersökningar har enligt bolaget varit klarläggande, även om vissa frågor kvarstår, såsom effekterna av några av de åtgärder som nämns i prøvotidsredovisningen, som bolaget redan genomfört eller planerar att genomföra.

Under den förlängda prøvotiden har bolaget också infört den nya och utökade tillverkningen av våtstyrkemedel. Denna har haft stor effekt på mängden processavloppsvatten och processavloppsvattnets sammansättning. Flera strömmar från denna tillverkning inkluderades i undersökningarna kring nitrifikationshämning, EGOM-halter och toxicitet, men bolaget inser att den stora förändring av processavloppsvattnet som tillverkningen medfört motiverar att en ny karakterisering av processavloppsvattnet genomförs. Oavsett om prøvotiden ytterligare förlängs eller ej åtar sig bolaget därför att genomföra en sådan undersökning med start antingen i år eller tidigt nästa år.

Bolaget ser helst att prøvotiden kan avslutas och slutliga villkor fastställas, men motsätter sig inte en förlängning av prøvotiden med två år. Om mark- och miljödomstolen beslutar om en sådan förlängning föreslår bolaget att de villkor ska gälla som anges under rubriken Yrkande (*i andra hand*).

Bolagets verksamhet är föränderlig. Även om de frågor som finns kring dagens processavloppsvatten kan komma att besvaras under en förlängd prøvotid, kan nya frågor uppstå. Dock är det sant att en förändring som har så stor inverkan på processavloppsvattnets volym och sammansättning som införandet av den nya och utökade tillverkningen av våtstyrkemedel troligen inte kommer att inträffa under kommande två år. Bolaget har därför förståelse för remissinstansernas begäran om en förlängd prøvotid.

Bolaget svar på miljönämndens yttrande

Bakgrund

Inför förhandlingen med mark- och miljödomstolen 2012 hade bolaget bl.a. gjort åtaganden som skulle säkerställa att hantering av kemikalier inom områden som omfattas av dagvattennäten inte kunde förekomma. Endast transport och tillfällig uppställning av slutna behållare skulle vara tillåten. Under förhandlingarna framfördes dock önskemål om att dagvattnet från produktionsområdet skulle kontrolleras med TOC-mätning. Bolaget accepterade detta önskemål.

Bolaget har sedan dess genomfört sina åtaganden, inklusive införandet av TOC-kontroll av dagvattnet från produktionsområdet, och detta har resulterat i att dagvatten och processvatten har kunnat separeras.

Dagvattensystemens utformning

Det finns fyra utsläppspunkter för dagvatten från fastigheten: en från produktionsområdet, en från norra delen av området, en från västra delen av det ursprungliga fabriksområdet och en från det s.k. LEO-området, som ligger väster om det ursprungliga området.

Den norra delen omfattar vägar, öppna ytor, lagerbyggnader och ett lagerskjul. Kemikalielagring sker endast i lagerbyggnaderna och i lagerskjulet, och i dessa förvaras endast slutna behållare. Byggnaderna saknar avlopp och de är utformade så att ett eventuellt läckage från en behållare inte ska nå dagvattenbrunnarna utanför byggnaderna. Lagerskjulet, som är avsett för brandfarliga varor, har ett slutet avlopp. Enligt bolagets bedömning består risken för utsläpp på detta område i att en kemikaliebehållare punkteras eller brister på annat sätt under transport. För att förhindra att ett utsläpp från en sådan händelse skulle nå recipienten finns ett nödstopp som personalen är tränad i att använda vid en olycka. Nödstoppet stänger en ventil på dagvattenledningen från området vid tomtgränsen och förhindrar därmed att kemikalien sprids vidare, utan kan tas om hand.

Den västra delen av det ursprungliga fabriksområdet omfattar i huvudsak lagerbyggnader och lastnings- och lossningsplatser. Även här saknar byggnaderna avlopp och har en utformning som gör att ett eventuellt läckage från en behållare inte kan nå dagvattenbrunnarna utanför byggnaderna. Endast kemikalier i slutna behållare hanteras. Bolaget bedömer att riskerna för utsläpp består i att en kemikaliebehållare punkteras eller brister på annat sätt i samband med lastning eller lossning. Även här finns ett nödstopp som fungerar på samma sätt som nödstoppet på det norra området.

LEO-området omfattar byggnader för kontor, reservdelsförråd för verkstäderna och två mindre verkstäder. Ingen kemikaliehantering förekommer på LEO-området, förutom den som hör till verkstäderna.

TOC-övervakning av dagvattennäten

Bolagets uppfattning är att det var rimligt att införa TOC-övervakning av dagvattnet från produktionsområdet eftersom öppen kemikaliehantering sker där, även om denna hantering sker på ytor och i byggnader som är anslutna till processvattenavloppet. TOC-övervakningen kan fänga incidenter som leder till små utsläpp till dagvattennätet. Eftersom det finns ett kontinuerligt vattenflöde i detta dagvattennät, beroende på anslutningar från en omvänd osmosanläggning och ett avhärningsfilter, fungerar TOC-mätning väl. För att hantera händelser som leder till större utsläpp finns även här nödstopp som leder till att en ventil stänger utloppet vid tomtgränsen. För den norra delen och den västra delen av det ursprungliga fabriksområdet är TOC-övervakning olämplig enligt bolagets uppfattning. Från dessa områden finns inget flöde när det inte regnar och kontinuerlig övervakning är därför inte möjlig. Övervakning skulle endast kunna ske vid regn. Vidare har en TOC-mätning en fördröjning på cirka 10 minuter, vilket gör den olämplig för övervakning vid den typ av incidenter som skulle kunna förekomma på dessa områden. Det skulle dessutom vara mycket svårt och kostsamt (flera miljoner kronor) att installera TOC-övervakning på dessa platser eftersom all infrastruktur saknas, inklusive byggnader för detta ändamål.

För LEO-området tillkommer argumentet att kemikaliehantering inte förekommer där (förutom den som hör till verkstäderna).

Bolagets uppfattning är att TOC-övervakning av dagvattnet från andra områden än produktionsområdet inte ska införas.

pH-gräns för dagvattnet från produktionsområdet

De pH-värden för dagvattnet från produktionsområdet som diskuterades i prøvotidsredovisningen var uppmätta av ett externt företag (Synlab) på prover tagna under maj till oktober 2018, totalt nio prover. Dessa låg i området 7,0 till 8,2. I tabell 1 i nu inlämnad utredning är dessa värden kompletterade med värden från december 2018 till mars 2020, också uppmätta av Synlab. Samtliga värden ligger i intervallet 7,0 till 8,3.

Bolagets egen pH-mätning är kontinuerlig och ger en liknande bild. pH-värdena ligger i allmänhet i intervallet 7,0 till 8,2.

Eftersom rent regnvatten som är i jämvikt med koldioxiden i luften har ett pH-värde på cirka 5,5 kan detta verka högt, men dagvattnet från produktionsområdet består av flera strömmar. Förutom av regnvatten består det av strömmar från anläggningen för omvänd osmos och från avhärdningsfiltren och dessa bygger på stadsvatten, som har ett pH-värde på ca 8. Regnvatten har en låg buffrande effekt och även när det regnar får därför dessa strömmar genomslag. De uppmätta pH-värdena är enligt bolaget i det intervall som kan förväntas med hänsyn till dagvattnets sammansättning. Anledningen till att bolaget alls har föreslagit att pH ska vara en parameter som reglerar när dagvatten får släppas till recipienten är att bolaget hanterar oorganiska syror och baser och att utsläpp av dessa inte ger utslag vid TOC-mätning. Men redan mycket små utsläpp av dessa skulle leda till att vattnet får antingen mycket lågt eller mycket högt pH-värde.

Bolaget menar att det föreslagna pH-intervallet för dagvatten från produktionsområdet är lämpligt.

Villkor 2

Detta villkor är inte föremål för omprövning. Men enligt bolaget har alla de ombyggnader och installationer som bolaget genomfört under prövotiden för att förhindra att kemikalier når dagvattensystemet lett till att bolaget uppfyller kravet på att all hantering av kemikalier sker på ett sådant sätt att spill eller läckage inte kan nå dagvattennätet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen kan konstatera att införande av membranprocessen och den utökade tillverkningen av våtstrykemedel har resulterat i en uppgång i mängden processavloppsvatten och av mängden TOC i processavloppsvattnet. Denna uppgång förutses öka med en fortsatt ökad produktion av kvaliteter som kräver membranbehandling. Den aktuella förändringen i verksamheten hanterades genom en anmälan till tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen) 2016. Eftersom detta bl.a. medfört förändringar avseende mängd processavloppsvatten, förändringar på vattnets kvalitet samt att bolaget avser vidta ytterligare åtgärder med bäring på detta bedömer mark- och miljödomstolen att det i nuläget inte går att avsluta prövotiden. Det råder fortfarande oklarheter vad avser avledande av processavloppsvatten till det kommunala spillvattennätet och det kommunala avloppsreningsverket. Bolagets förstahandsyrkande bör därför avslås vilket framgår av domslutet.

Vad avser bolagets yrkande om att delvis ändra de provisoriska föreskrifterna instämmer mark- och miljödomstolen i såväl länsstyrelsens som NSVA:s ställningstagande med de grunder de framför, dvs. att dessa inte ska ändras utan att de fortsatt ska gälla. Målsättningen med prövotiden kvarstår från när deldomen meddelades 2012. Dessutom har mottagaren av det renade processavloppsvattnet (NSVA) tydligt aviserat att de inte har möjlighet att ta emot de mängder processavloppsvatten och med den kvaliteten som bolaget yrkat om, eftersom de inte kan förutse effekten. Domstolen anser att det är av stor vikt att bolaget inte äventyrar rening av övrigt spill- och processvatten vid det mottagande avloppsreningsverket. För höga flöden

eller nitrifikationshämmande flöden kan få stora negativa konsekvenser för den biologiska aktiviteten vid ett avloppsreningsverk och därmed öka de samlade utsläppen till recipienten (Öresund).

Bolaget bör därför fortsatt utreda hur de kan minimera mängden av processavloppsvatten som släpps till det kommunala spillvattennätet, och minimera avloppsvattnets föroreningsinnehåll. Detta i samråd med tillsynsmyndigheten och NSVA. De synpunkter som länsstyrelsen och NSVA framfört bör bolaget därför särskilt beakta för att utredningen ska bli så komplett som möjlig. Det innebär ytterligare karakteriseringar (på det sätt som anges i Naturvårdsverkets handbok 2010:3 och utifrån det minimum som länsstyrelsen förespråkat) för att identifiera ämnen eller ämnesgrupper, vidta och föreslå ytterligare åtgärder samt konstatera eller bedöma deras effekt, etc. I detta ingår även att se över möjligheten till utbyte av kemikalier/ämnen som används som råvaror inom produktionen där så är möjligt i de fall de leder till t.ex. ökad toxicitet i processavloppsvattnet enligt vad som framgår av 2 kap. 4 § miljöbalken. Domstolen anser sammantaget att en förlängning av prövotiden bör ges till den 1 september 2022, så att slutliga villkor därefter kan fastställas.

Mark- och miljödomstolen anser vidare att prövotiden inte behöver kompletteras med en redovisning av uppfyllandet av de BAT-slutsatser som gäller för verksamheten. Sådan redovisning sker separat från prövotidens uppskjutna frågor och ska redovisas i den årliga miljörapporten vilket framgår av särskilda bestämmelser.

Som framgår av handlingarna i målet redovisade bolaget den 11 juni 2018 att åtgärder vidtagits som innebar att dagvatten från fabriksområdet kunde separeras från processavloppsvattnet, dvs. något dagvatten avleddes inte längre till spillvattennätet. Eftersom dagvattenfrågan har utretts tillräckligt och åtgärder redan vidtagits bör därmed slutliga villkor kunna fastställas i denna deldom avseende utsläpp av dagvatten från verksamheten. Bolaget har efter förslag från länsstyrelsen yrkat om ett slutligt villkor som mark- och miljödomstolen anser är skäligt. Domstolen anser dock att den angivna halter för TOC ska gälla som dygnsmedelvärde. Hur ofta uppföljning av de parametrar som framgår av villkoret ska ske, på vilket sätt de ska

provtagning och var provtagning ska ske får framgå i bolagets kontrollprogram. Villkoret fastställs i enlighet med domslutet.

Mark- och miljödomstolen anser att det inte finns någon anledning att reglera frågan om avledande av eventuellt av vatten från grundvattenpumpning vid fastigheten till det kommunala spillvattennätet så som NSVA yrkat om. Frågan har inte ingått i den provotid som mark- och miljödomstolen beslutade om och vidare har bolaget tydligt åtagit sig att någon sådan bortledning inte kommer att ske.

Vad avser det villkor som miljönämnden anser ska ändras (villkor 2) instämmer mark- och miljödomstolen i bolagets ställningstagande. Omprövning av det villkoret är inte föremål för bedömning i denna provotid.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD- 01)

Överklagande senast den 23 september 2020.

Lena Stjernqvist

Viktor Forsell

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Stjernqvist, ordförande, och tekniska rådet Viktor Forsell samt de särskilda ledamöterna Ronny Widerström och Jan-Åke Jacobson.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.